

**Przedmiotowy System Oceniania z
Wiedzy o Społeczeństwie
w Gimnazjum nr 2 w Tuszynie**

Przedmiotowy system oceniania z Wiedzy o społeczeństwie sporządzono w oparciu o:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 kwietnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

Wewnątrzszkolny System Oceniania,

- Program nauczania: E. Dobrzycka, K. Makara, Wiedza o społeczeństwie. Program nauczania dla gimnazjum, w klasach I-III, wyd. Operon

I. ZASADY OCENIANIA

1. Ocenie podlegają umiejętności i wiedza określona programem nauczania.
2. Skala ocen zawiera stopnie od 1 do 6, z możliwością stosowania + i -.
3. Stosowana będzie ocena symboliczna w formie plusów i minusów. Za 5 (+) - ocena bardzo dobra, za 5 (-) - ocena niedostateczna.
4. Uczniowie nieobecni w szkole mają obowiązek uzupełnienia i opanowanie materiału. W momencie, gdy uczeń nie jest w stanie samodzielnie opanować dany zakres materiału, zgłasza ten problem nauczycielowi, który wyznacza odpowiedni termin na wyjaśnienie i uzupełnienie braków.
5. Prace pisemne (testy, sprawdziany, prace klasowe) są przechowywane do końca roku szkolnego.
6. W przypadku gdy uczeń ściąga podczas pisania sprawdzianu, praca zostaje odebrana, a uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
7. Punktacja ulega zmianie w przypadku uczniów mających orzeczenie z poradni o obniżeniu wymagań.
8. Uczeń ma obowiązek zaliczenia zapowiedzianych sprawdzianów wiadomości na ocenę pozytywną. W przypadku nieobecności ucznia, ma on obowiązek zaliczyć sprawdzian w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Uczeń ma prawo do poprawy oceny ze sprawdzianu w terminie do dwóch tygodni od rozdania prac. W przypadku, gdy uczeń nie poprawi sprawdzianu w terminie wyznaczonym przez nauczyciela zostanie powiadomiony rodzic ucznia. Następną poprawa odbędzie się w obecności rodzica.
9. Ocenie podlegają:
 - wypowiedzi ustne (3 ostatnie tematy, a w przypadku lekcji powtórzeniowych cały dział programowy),
 - kartkówki – 3 ostatnie tematy, -prace klasowe,
 - testy (nauczycielskie i standaryzowane), -egzaminy próbne wewnątrzszkolne,
 - aktywność na lekcji (pięć + = bdb., pięć - = ndst), -prace domowe,
 - zeszyt przedmiotowy,
 - praca z książką (uczeń analizuje zawarte w publikacjach teksty, mapy, infografiki, tworzy schematy, wykresy, tabele, ilustracje, sporządza notatkę),
 - praca pozalekcyjna: sukcesy w olimpiadach i konkursach i inne formy aktywności pozalekcyjnej (np. pomoc w przygotowaniu imprez regionalnych propagujących

lokalną społeczność, aktywny udział w uroczystościach o charakterze społeczno - patriotycznym),

-analiza notatek sporządzonych w zeszytach przedmiotowych,

-zeszyt ćwiczeń,

-realizacja projektu,

-przygotowanie skrótu najważniejszych wydarzeń z całego tygodnia, tzw. wiadomości politycznych, gospodarczych i kulturalnych,

-praca z zeszytami ćwiczeń, -prace dodatkowe.

10. W przypadku sprawdzianów pisemnych lub kartkówek przyjmuje się skalę punktową przeliczoną na oceny wg kryteriów:

-od 0 - 25% ustalonej liczby punktów – niedostateczny, -od 26 % - 50% ustalonej liczby punktów – dopuszczający, -od 51% - 75% ustalonej liczby punktów – dostateczny, -od 76% - 90% ustalonej liczby punktów – dobry,

-od 91% - 100% ustalonej liczby punktów – bardzo dobry, -dodatkowe zadanie – celujący.

11. Umiejętności pracy w grupie będą sprawdzane poprzez ocenę jej następujących elementów:

a) podział zadań:

-członkowie zespołu równomiernie dzielą się pracą,

-każdy uczeń, choćby w minimalnym stopniu, uczestniczy w realizacji zadania wykonywanego przez drużynę;

b) podejmowanie decyzji:

-każda osoba ma prawo głosu,

-opinie wszystkich członków grupy są równoprawne i uwzględniane w podejmowaniu decyzji końcowej,

-mało aktywni uczniowie są zachęceni do wypowiedzi przez pozostałe osoby; c)

stopień zgodnego współdziałania w grupie:

-umiejętność skutecznego rozwiązywania konfliktów,

-wzajemne wysłuchiwanie swoich argumentów przez osoby z danej drużyny,

-zachowywanie podstawowych zasad kultury, nawet w czasie sporów;

d) postawa podczas pracy:

-grupa jest skupiona na zadaniu, które ma wykonać,

-wszyscy uczniowie należący do zespołu są zaangażowani w osiągnięcie wspólnego celu,

-osoby wchodzące w skład drużyny dbają o dobrą jakość rezultatów pracy.

12. Sprawdzenie stopnia aktywności ucznia w czasie lekcji będzie się odbywało poprzez ocenę:

a) częstotliwości zgłaszania się do odpowiedzi na zadane przez nauczyciela pytania lub w wypadku wykonywania zadania pisemnego;

b) stosunku ucznia do poruszanej tematyki (w ogóle nie interesuje się tematem, biernie uczestniczy w lekcji – jest przede wszystkim obserwatorem, czyli wie, czego dotyczy temat, ale uaktywnia się tylko na wyraźne polecenie nauczyciel.

- aktywnie uczestniczy – sam, nie będąc zachęcany przez nauczyciela, wykazuje

inicjatywę – zadaje pytania, zabiera głos, dyskutuje;

c) wykazywania się ponadprogramową wiedzą i dociekliwością (np. przynoszenie na lekcje materiałów pomocniczych).

II CZĘSTOTLIWOŚĆ OCENIANIA

- sprawdziany (1 godzina lekcyjna) - co najmniej 2 w półroczu, ale nie więcej niż 3
- prace domowe (pisemne lub ustne) - w zależności od potrzeb
- odpowiedzi ustne, kartkówki - co najmniej 3 w półroczu
- wypowiedzi na lekcji - 2-3 oceny w półroczu

III. WARUNKI I ZASADY POPRAWIANIA OCEN

Uczeń ma prawo do poprawy oceny z pracy klasowej w terminie do dwóch tygodni od rozdania prac - otrzymania oceny, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Uczeń poprawia sprawdzian tylko raz. Formy kontroli (np. kartkówki) nie podlegają poprawie. Każdy uczeń ma prawo do otrzymania dodatkowych ocen, które może uzyskać, biorąc udział w konkursach, wykonując i przygotowując dodatkowe zadanie, opracowując referaty na temat określony przez nauczyciela lub tworząc własny projekt pracy (po uzgodnieniu z nauczycielem).

Uczniowie są zobowiązani do poprawy ocen niedostatecznych i ocen dopuszczających w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

IV. ZASADY KLASYFIKOWANIA ŚRÓDROCZNEGO I ROCZNEGO

Ocena półroczna jest wystawiana na podstawie wszystkich ocen cząstkowych, obejmujących prace ucznia w całym semestrze. Nie musi być jednak średnią arytmetyczną tych ocen. W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej na I półroczu, uczeń jest zobowiązany zaliczyć materiał z I półroczu na poziomie dopuszczającym w terminie ustalonym z nauczycielem. Na koniec półroczu oraz na koniec roku szkolnego nie przewiduje się sprawdzianu/sprawdzianów zaliczeniowych, egzaminów, dodatkowych zadań lub odpowiedzi ustnych celem podniesienia proponowanej przez nauczyciela oceny.

V. SPOSOBY INFORMOWANIA O POSTĘPACH W NAUCE

1

. Informacje o otrzymanej ocenie z odpowiedzi, z zadania domowego, z pracy na lekcji, prac pisemnych (sprawdzian, kartkówka) są przekazywane rodzicom podczas zebrań, w uzasadnionych przypadkach rodzice informowani są indywidualnie.

2

. Nauczyciel informuje ucznia na bieżąco o otrzymanych ocenach: słownie, wpis w dzienniku, wpis na pracy pisemnej.

3

- . Nauczyciel powiadamiania wychowawcę o osiągnięciach uczniów za pomocą:
 - wpisów w dzienniku lekcyjnym,
 - rozmów z wychowawcą,
 - przekazanych informacji o uczniach, którzy są zagrożeni oceną niedostateczną.

VI. SPOSÓB INFORMOWANIA RODZICÓW I UCZNIÓW O WYMAGANIACH PSO:

1. Uczniowie na pierwszej lekcji organizacyjnej zostają zapoznani z PSO z WOS-u. Ponadto nauczyciel na pierwszym zebraniu informuje rodziców o przedmiotowym systemie oceniania.
2. Rodzice, którzy chcą się zapoznać z PSO mają dostęp do tego dokumentu u nauczyciela, w gabinecie Dyrektora szkoły oraz na stronie internetowej szkoły.

VII. PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW Z PODZIAŁEM NA KLASY II i III

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- pomimo pomocy nauczyciela nie potrafi się wypowiedzieć na dany temat,
- nie opanował wiedzy i umiejętności w zakresie wymagań koniecznych niezbędnych do dalszego kształcenia,
- nie wykonuje ćwiczeń i zadań domowych,
- wykazuje się brakiem systematyczności i chęci do nauki,
- nie interesuje się przedmiotem, jest nieprzygotowany (brak podręcznika, zeszytu, ćwiczeń),
· nie uczęszcza na zajęcia.

Ocena dopuszczająca (poziom wymagań koniecznych)

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela jest w stanie wykonać proste polecenia,
- ma braki w opanowaniu wiedzy i umiejętności, które są konieczne do dalszego kształcenia; posiada minimum wiedzy,
- nie potrafi sformułować jasnej wypowiedzi na tematy poruszane na lekcjach,
- jego postawa na lekcjach jest bierna, ale wykazuje chęć do współpracy,
- wymienia rodzaje grup społecznych, cechy państwa, podstawowe zasady państwa demokratycznego, podstawowe zasady ustroju RP,
- charakteryzuje pracę organów szkoły,
- lokalizuje siedzibę władz miejskich,
- wyjaśnia pojęcia: grupa społeczna, gmina, powiat, województwo, państwo, obywatelstwo, monarchia, republika, opozycja, ustawa, prawo, kodeks, partia polityczna, kampania wyborcza, organizacja pozarządowa, środki masowego przekazu,
- wylicza elementy charakterystyczne dla prawidłowego porozumiewania się, nazwy podstawowych dokumentów dotyczących praw człowieka, partie istniejące w Polsce,
- wymienia główne zadania szkoły, prawa i obowiązki dziecka i ucznia, zadania Samorządu Uczniowskiego,
- zna: symbole narodowe, największe skupiska polonijne na świecie, wolności, prawa i obowiązki obywateli RP, zasady prawa wyborczego,
- potrafi nazwać centralne organy państwowe,
- wyjaśnia pojęcia: praca, rynek, gospodarka rynkowa, popyt, podaż, cena, bank, giełda, inflacja, towar, przedsiębiorstwo, pieniądz, moneta, banknot, budżet, podatek, bezrobocie, pracodawca, pracobiorca, eksport, import, reklama, terroryzm,
- wie, że celem działalności gospodarczej człowieka jest zaspokajanie własnych potrzeb, praca i umiejętności człowieka są warunkiem rozwoju jednostki i społeczeństwa, dlaczego

- obywatele powinni płacić podatki,
- wylicza rodzaje podatków, symbole Unii Europejskiej,
 - wskazuje na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej,
 - wie, czym są ONZ i NATO,
 - wie, jak należy przygotować dokumenty niezbędne w uzyskaniu pracy, gdzie szukać informacji o możliwości zatrudnienia,
 - potrafi z pomocą nauczyciela napisać CV i list motywacyjny,
 - lokalizuje siedzibę Urzędu Pracy w miejscu zamieszkania.

Ocena dostateczna (poziom wymagań podstawowych)

Uczeń:

- jest aktywny na lekcjach sporadycznie,
- jego wiedza jest wyrywkowa i fragmentaryczna,
- ma problemy z samodzielnym sformułowaniem i uzasadnieniem swoich wypowiedzi,
- udziela odpowiedzi na proste pytania nauczyciela,
- wykonuje samodzielnie proste zadania, które przydzielili mu grupa,
 - definiuje pojęcia: potrzeby człowieka, grupy społeczne, samorząd terytorialny, Polonia, naród, państwo totalitarne, autorytarne, demokratyczne, absolutorium, koalicja, elektorat, interpelacja, immunitet,
 - zna: podstawowe dokumenty, w oparciu o które funkcjonuje szkoła, cele, jakie realizuje państwo, układ treści Konstytucji RP, strukturę władzy centralnej i jej podstawowe uprawnienia,
 - wymienia formy państwa, podstawowe dokumenty określające prawa i wolności człowieka, systemy partyjne na świecie, typy partii,
 - odróżnia państwa o ustroju demokratycznym od państw niedemokratycznych i zna w nich sytuacje jednostki,
- charakteryzuje podstawowe zasady państwa demokratycznego, ustroju RP,
- omawia proste diagramy, wykresy, tabele,
- opisuje i kwalifikuje grupy społeczne i warunki przynależności,
- wie, że oprócz praw obywatel ma też powinności, jak się powołuje organy władzy,
 - definiuje pojęcia: barter, budżet rodzinny, prawo popytu i podaży, konkurencja, depozyt bankowy, obligacja, akcja, kurs akcji, spółka z o.o, spółka akcyjna, recesja, spółdzielnia, przedsiębiorczość, rynek pracy, siły wytwórcze, korupcja, uchodźcy, emigranci,
- wiem, czym zajmują się ambasady i konsulaty,
- zna funkcje i rodzaje pieniądza,
- wyjaśnia, na czym polega gospodarowanie,
- wie, jakie są rodzaje gospodarek,
 - rozumie, że sytuacja ekonomiczna rodziny zależy od wykształcenia i przedsiębiorczości jej członków,
- zna mechanizmy gospodarki rynkowej, rodzaje spółek,
- rozumie perswazyjny charakter reklamy,
 - wie, z jakich form pomocy mogą skorzystać absolwenci wszystkich typów szkół oraz na czym polegają obowiązki pracowników i pracodawców,
- potrafi skorzystać z biura pośrednictwa pracy,
 - opisuje formalności związane z rozpoczęciem samodzielnej działalności gospodarczej,

- przemiany gospodarcze, jakie zaszły w RP po 1989 roku,
- zna system szkolny w Polsce,
 - potrafi samodzielnie napisać CV i list motywacyjny,
 - rozumie, że wybierając zawód trzeba uwzględnić własne zainteresowania, a także zapotrzebowanie na rynku,
 - omawia etapy tworzenia Unii Europejskiej.

Ocena dobra (poziom wymagań rozszerzających)

Uczeń:

- w dużej mierze opanował treści i umiejętności zawarte w podstawie programowej,
- chętnie pracuje w grupie,
- jest aktywny na zajęciach,
- umiejętnie wykorzystuje zdobyte informacje,
- wykonuje samodzielnie typowe zadania związane z tokiem lekcji i zlecone przez nauczyciela,
- umie formułować proste, typowe wypowiedzi ustne i pisemne,
- potrafi interpretować diagramy, wykresy, mapki tematyczne, tabele,
- poprawnie stosuje pojęcia: naród, państwo, samorząd terytorialny, grupa społeczna, państwo unitarne, federacyjne, niezawisłość sędziowska, suwerenność,
- omawia formy państwa,
- zna i rozumie różnice między państwem totalitarnym i autorytarnym i mechanizmy funkcjonowania państwa demokratycznego,
- wykazuje różnice między monarchią konstytucyjną a republiką,
 - zna rodzaje więzi społecznych w grupie, czynniki, które wyznaczają prawa i obowiązki dziecka- ucznia, władze samorządu uczniowskiego i opisuje ich działalność,
 - rozumie: swoje związki z przyrodą i wie, że jest ona niezbędna do życia oraz funkcjonowania człowieka, że człowiek staje się istotą społeczną dzięki różnorodnym kontaktom; współzależność między sposobem sprawowania władzy a sytuacją obywatela w państwie; różnicę między władzą ustawodawczą i wykonawczą, podział zadań między organami władzy samorządowej a władzą centralną,
- porównuje zachowania pozytywne i negatywne oraz ich wpływ na postawę ludzi,
- prezentuje różne sposoby rozwiązywania konfliktów,
- określa specyfikę działalności organów terytorialnych i organów szkoły,
- charakteryzuje podstawowe zasady ustroju politycznego RP i uprawnienia organów władzy,
 - uzasadnia cel działania organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń, związków zawodowych,
- dostrzega różnice w typach partii i systemach partyjnych,
 - poprawnie stosuje pojęcia: budżet, podmiot gospodarczy, marketing, inwestor, makler, dywidenda, prawo handlowe, dochód narodowy, dochód narodowy per capita, deficyt budżetowy, rynek konsumenta, monopol, rynek pracy, transformacja, koniunktura, prywatyzacja, reprivatyzacja, „szara strefa”, Kodeks Pracy, reglamentacja, globalizacja, efekt cieplarniany, dziura ozonowa, kwaśne deszcze,
 - rozumie, że podejmowanie decyzji ekonomicznych uwarunkowane jest wieloma czynnikami,
- wyjaśnia znaczenie pracy dla rozwoju człowieka,
- wymienia przyczyny i rodzaje bezrobocia,
- rozumie mechanizm powstawania inflacji,

- wyjaśnia funkcje pieniądza i rodzaje pieniądza,
- charakteryzuje rodzaje podatków,
- potrafi rozróżniać papiery wartościowe, wypełnić czek,
- charakteryzuje mechanizmy gospodarki tradycyjnej, nakazowej, wolnorynkowej, działalność giełdy, banku,
- wie, na czym polega konkurencja, jakie znaczenie ma marketing,
- potrafi wskazać i omówić przyczyny kryzysu gospodarki polskiej przed 1989 rokiem,
- zna formy przekształceń własnościowych w RP po 1989 roku, założenia planu Balcerowicza,
- zna czynniki wzrostu gospodarczego,
- charakteryzuje cele polityki zagranicznej Polski,
- omawia zasady działania Unii Europejskiej,
- wyjaśnia, na czym polega zasada pomocniczości i solidarności w Unii Europejskiej,
- ocenia wkład Polski w proces integracji europejskiej,
- potrafi uzasadnić wybór szkoły,
- potrafi przygotować niezbędne dokumenty celem uzyskania pracy,
- rozumie przyczyny biedy i zacofania w krajach Południa,
- wskazuje na mapie miejsca najważniejszych konfliktów międzynarodowych.

Ocena bardzo dobra (poziom wymagań dopełniających)

Uczeń:

- bardzo aktywnie uczestniczy w zajęciach,
- sprawnie samodzielnie posługuje się różnymi źródłami wiedzy, uzasadnia odpowiedzi korzystając z wiadomości prasowych i telewizyjnych,
- potrafi posługiwać się wcześniej wymienionymi pojęciami w określonych sytuacjach, tekstem konstytucji, na wybranych przykładach ocenić funkcjonowanie w praktyce zasad ustroju RP, wykorzystać wiedzę teoretyczną do oceny problemów, które są rozwiązywane przez władze centralne i samorządowe,
- uzasadnia własne poglądy i stanowiska,
- dokonuje samodzielnej oceny wydarzeń i zjawisk,
- dostrzega związki przyczynowo- skutkowe,
- potrafi łączyć wiedzę z różnych przedmiotów,
- potrafi interpretować diagramy, wykresy, tabele, mapki tematyczne i wyciągać wnioski,
- interpretuje teksty źródłowe,
- przedstawia obecny stan wiedzy dotyczącej badań socjologicznych,
- rozumie znaczenie pojęć: tolerancja, socjologia,
- porównuje swoje miejsce w społeczeństwie z innymi,
- rozumie, że oprócz praw uczniów ma obowiązki,
- zna i cytuje maksymy filozofów i umie je zinterpretować,
- wyodrębnia różnice w podziale zadań poszczególnych struktur samorządu oraz organów szkoły,
- wykazuje różnice występujące pomiędzy zadaniami poszczególnych struktur samorządu: gminy, powiatu, województwa,
- rozumie i potrafi ustalić podobieństwa i różnice w sprawowaniu władzy w monarchii konstytucyjnej i republice,
- potrafi wyjaśnić istotę społeczeństwa obywatelskiego,
- ocenia sytuację obywatela w państwie demokratycznym, autorytarnym i totalitarnym,

- umie określić rodzaje swobód obywatelskich, granice wolności,
- wyraża swoje opinie na temat terroryzmu,
- omawia konsekwencje konfliktów międzynarodowych i narodowościowych,
- posługuje się analizą SWOT do rozwiązywania zagadnień z dziedziny gospodarki lub polityki,
- poprawnie stosuje pojęcia: PNB, PKB, akumulacja, spożycie, dług publiczny, reklama społeczna, mobilność zawodowa, liberalizm, interwencjonizm państwowy, bilans płatniczy, protekcjonizm, euroregiony, „globalna wioska”,
- rozumie związek między przedsiębiorczością a funkcjonowaniem przedsiębiorstwa i gospodarki, znaczenie różnych podmiotów gospodarczych w funkcjonowaniu rynku, rolę giełdy, banków,
- potrafi wyjaśnić, dlaczego inflacja jest szkodliwa dla gospodarki i konsumentów,
- rozumie rolę monopolu w gospodarce wolnorynkowej,
- rozumie skutki bezrobocia dla gospodarki,
- wykazuje różnice między spółką cywilną a akcyjną,
- potrafi zaproponować sposoby przeciwdziałania korupcji w gospodarce,
- wie, czym jest Jednolity Rynek Europejski,
- ocenia stanowisko Polski w strukturach Unii Europejskiej, sytuację gospodarczą kraju i swego regionu oraz wkład Polski w proces integracji UE,
- potrafi uzasadnić, dlaczego gospodarka nakazowa była nieefektywna,
- uzasadnia znaczenie przekształceń własnościowych przeprowadzonych w Polsce po 1989 roku,
- potrafi wyjaśnić, od czego uzależniony jest wzrost dochodu narodowego,
- dokonuje bilansu polityki gospodarczej Polski ostatnich lat,
- wie, jak skutecznie korzystać z praw konsumenckich,
- rozumie, na czym polega społeczna odpowiedzialność biznesu,
- wie, jakie są zasady zatrudniania młodocianych,
- zna programy edukacyjne realizowane w ramach UE,
- potrafi scharakteryzować główne zagrożenia ekologiczne dla Ziemi,
- potrafi przedstawić argumenty za lub przeciw obecności żołnierzy polskich w misjach zagranicznych.

Ocena celująca (poziom wymagań wykraczających poza program)

Uczeń:

- posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza program, tzn. umiejętnie formułuje argumenty, wypowiada się w sposób pewny i zdecydowany, świadczące o znajomości problematyki z życia politycznego, gospodarczego i kulturalnego w kraju i na świecie
- rozwija własne zainteresowania,
- w konkursach osiąga sukcesy (I, II, III miejsce),
- jest bardzo aktywny na lekcjach, zalicza wszystkie sprawdziany na ocenę celującą,
- wykonuje zadania dodatkowe z własnej inicjatywy,
- jest żywo zainteresowany tym co dzieje się w Polsce i na świecie,
- angażuje się w akcje o charakterze: patriotycznym, humanitarnym, ekologicznym, wolontariacie,
- umiejętnie formułuje argumenty, wypowiada się bardzo poprawnym językiem,
- potrafi doskonale zaplanować i zorganizować pracę swoją i innych,

- . aktywnie pracuje w Samorządzie Uczniowskim i Miejskiej Radzie Młodzieżowej,
- . bierze udział w projektach i wykonuje je na ocenę celującą.

Podczas lekcji będą stosowane następujące elementy oceniania kształtującego.

Nauczyciel:

1. Określa cele lekcji i formułuje je w języku zrozumiałym dla ucznia

Nauczyciel przed przystąpieniem do planowania lekcji zastanawia się, jakie cele chce zrealizować z uczniami podczas lekcji. Określa też, co chce, aby uczniowie osiągnęli. Często cel, który stawia sobie nauczyciel, może być dla ucznia niejasny. Dlatego nauczyciel musi go tak sformułować, aby stał się on zrozumiały dla każdego ucznia. Pod koniec lekcji wraz z uczniami nauczyciel sprawdza, czy cel został osiągnięty.

2. Ustala wraz z uczniami kryteria oceniania, czyli to, co będzie brał pod uwagę przy ocenie pracy ucznia

Uczeń musi wiedzieć, co dokładnie będzie podlegało ocenie. Nauczyciel sam lub wraz z uczniami ustala kryteria oceniania - co będzie brane pod uwagę przy ocenianiu. Czyli, co będzie dowodem na to, że cele zostały osiągnięte. Kryteria pomagają uczniom przygotować się do sprawdzianu oraz wykonać pracę tak, aby postawiony przez nauczyciela cel został zrealizowany. Nauczyciel konsekwentnie ocenia tylko to, co wcześniej zapowiedział.

3. Stosuje efektywną informację zwrotną

Nauczyciel zamiast stawiać ocenę sumującą przekazuje uczniowi komentarz do jego pracy.

Dobra informacja zwrotna jest sztuką, ale zawsze powinna zawierać cztery elementy:

- wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia,
- odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia,
- wskazówki, w jaki sposób uczeń powinien poprawić tę konkretną pracę,
- wskazówki, w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

Informacja zwrotna musi być ściśle związana z kryteriami oceniania określonymi przed wykonaniem zadania

4. Rozróżnia funkcje oceny sumującej i kształtującej

Ocena sumująca ma znaczenie przy podsumowaniu wiedzy nabytej przez ucznia i zwykle ogranicza się do stopnia. Ocena kształtująca służy uczniowi do tego, aby uświadomił sobie, co zrobił dobrze, co źle i jak może poprawić swoją pracę. Towarzyszy ona i pomaga uczniowi w trakcie procesu uczenia się. W ocenianiu kształtującym rozdzielamy ocenę sumującą od kształtującej, uczeń otrzymuje mniej ocen (stopni), a częściej informację zwrotną od nauczyciela czy kolegi.

5. Buduje atmosferę uczenia się, pracując z uczniami i rodzicami

Warto poświęcić czas na dyskusję o tym, jak uczniowie się uczą i co pomaga im się uczyć. Atmosfera sprzyjająca uczeniu się przejawia się większym poczuciem własnej wartości uczniów, zaangażowaniem w proces uczenia się, samodzielnością, umiejętnością współpracy oraz świadomym i odpowiedzialnym uczeniem się. Rodzice są partnerami i pomocnikami nauczyciela w nauczaniu swoich dzieci.

6. Potrafi formułować pytania kluczowe

Pytania kluczowe to pytania, które skłaniają uczniów do myślenia. Takie pytania ukazują uczniom szerszy kontekst omawianego zagadnienia, zachęcają do poszukiwania odpowiedzi i silniej angażują w naukę.

7. Potrafi zadawać pytania angażujące ucznia w lekcję

Zadawanie pytań w ocenianiu kształtującym polega na włączaniu wszystkich uczniów w myślenie nad rozwiązywaniem problemu postawionego przez nauczyciela. Ma temu służyć m.in.:

wydłużenie czasu oczekiwania na odpowiedź ucznia,
kierowanie przez nauczyciela pytania do wszystkich uczniów, a nie tylko do zgłaszających się,
poszukiwanie w parach odpowiedzi na pytania nauczyciela, niekaranie za błędne odpowiedzi,.

Zadawanie uczniom pytań „otwartych”.

VIII. DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

1. Podstawa prawna

Rozporządzeniem MEN z dnia 25 kwietnia 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych, są zobowiązani do dostosowania wymagań edukacyjnych.

2. Zasady oceniania ucznia o obniżonych możliwościach edukacyjnych w zależności od wskazań:

- a) ograniczenie wymagań do indywidualnych możliwości ucznia,
- b) wydłużenie czasu przeznaczanego na wykonanie ćwiczeń praktycznych,
- c) możliwość rozbicia ćwiczeń złożonych na prostsze i ocenienie ich wykonania etapami,
- d) wydłużenie czasu na nauczenie się partii materiału lub rozłożenie na mniejsze części
- e) konieczność odczytania na głos poleceń otrzymywanych przez innych uczniów tylko w formie pisemnej,
- f) branie pod uwagę wyłącznie poprawności merytorycznej wykonanego ćwiczenia,
- g) możliwość (za zgodą ucznia) zamiany pracy pisemnej na odpowiedź ustną (praca klasowa lub sprawdzian),
- h) podczas odpowiedzi ustnych - zadawanie większej liczby prostych pytań zamiast jednego złożonego,
- i) udzielanie pomocy przy przygotowywaniu pracy dodatkowej,
- j) wykonanie pracy pod kierunkiem nauczyciela,
- k) sprawdzian pisemny oceniany według obniżonych kryteriów,
- l) umożliwienie odrabiania zadań domowych w wersji komputerowej,
- ł) uczeń może pisać drukowanymi literami.

Opracowała Katarzyna Rygielska

